

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา กับความสามารถทางสังคมของเด็กอายุ 4 ปี และเปรียบเทียบความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูจากแนกตามเพศ โดยมีขั้นตอนการอภิปรายดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดา และมารดา มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางสังคมของเด็กอายุ 4 ปี ในทางบวก

การวิจัยครั้งนี้ได้พบผลว่า โดยรวมความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดาและมารดา มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางสังคมของเด็กอายุ 4 ปี ในทางบวก ($r = 0.458$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่าเมื่อบิดาและมารดา มีความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูสูง ส่งผลให้เด็กมีความสามารถทางสังคมสูงด้วย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Belsky (1984) พบว่า เมื่อบิดาและมารดา มีความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ส่งผลให้บิดาและมารดาให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งบิดาและมารดาต่างก็มีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างใกล้ชิด มีความอดทน และให้การตอบสนองต่อบุตร ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในทางที่ดี เช่นเดียวกับ Goldberg and Easterbrooks (1984) ที่กล่าวว่าบิดามารดาที่มีความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู จะอบรมเลี้ยงดูเด็กไปในทางที่ส่งเสริมพัฒนาการที่ดีของเด็ก ทำให้เด็กมีพัฒนาการความสามารถทางสังคมสูง และผลการวิจัยของ Block et al. (1981) ที่พบว่าความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางสังคมของเด็ก รวมทั้งการควบคุมตนเองและอารมณ์ตนเองด้วย

จากการศึกษาพบว่า ความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางสังคมของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูทางด้าน การสนับสนุนให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง ($r = 0.437$) การเน้นการประสบความสำเร็จ ($r = 0.430$) การอุทิศตัวให้กับลูก ($r = 0.425$) การควบคุมโดยก่อให้เกิดความกังวล ($r = 0.421$) และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การควบคุมโดยการก่อให้เกิดความรู้สึกลึกซึ้ง ($r = 0.384$) การแนะนำอย่างมีเหตุผล ($r = 0.382$) การปกป้องคุ้มครอง ($r = 0.369$) การควบคุม ($r = 0.336$)

Grusec and Lytton (1988) กล่าวว่า การที่บิดามารดาจะเลือกใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใดนั้นบิดามารดาจะพิจารณาให้เหมาะสมกับระดับอายุและระดับพัฒนาการของบุตรตนเอง โดยบิดามารดาอาจจะรวมวิธีการอบรมเลี้ยงดูหลาย ๆ แบบเข้าด้วยกันโดยขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ด้วย วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาเลือกใช้ เกิดจากการรวมทัศนคติ ค่านิยม ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่มีให้เหมาะสมกับเด็ก วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดานำมาใช้จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของเด็กต่อมาด้วย

Hurlock (1964) ศึกษาพบว่าบิดามารดาที่ยอมรับบุตร อุทิศตนให้กับบุตรจะมีความรัก ความสนใจ เห็นความสำคัญของบุตร สร้างความอบอุ่นขึ้นในบ้าน จะทำให้เด็กเป็นคนรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือกับเพื่อน มีความซื่อสัตย์ มีความเป็นมิตร มีอารมณ์มั่นคงร่าเริง รักษาสมบัติของส่วนรวม มองตัวเองได้ตรงกับสภาพความเป็นจริง อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Mussen, Conger, and Kagan (1965) ที่พบว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูในระยะต้นของชีวิตควรมีพื้นฐานของความรัก การอุทิศตนให้กับลูก และให้ความอบอุ่นเป็นสำคัญ และเมื่อเด็กโตขึ้น จำเป็นที่จะต้องส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้มากขึ้นเพื่อให้เด็กสามารถเข้าสู่สังคมภายนอกได้ ดังนั้น ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดาและมารดาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญมากปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของเด็กโดยตรง และการศึกษาของ Symonds (1955) ที่พบว่าบิดามารดาที่มีการอุทิศตนให้กับบุตร แสดงการยอมรับบุตร พบว่าทำให้บุตรเป็นผู้ที่เพื่อนฝูงชื่นชอบ ให้การยอมรับ

เป็นอย่างดี ชอบเข้าสังคม สนใจการทำงาน มีเพื่อนมาก ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ปรับตัวได้ดี มองโลกในแง่ดี

Baldwin (1948) ได้ศึกษาพฤติกรรมของเด็กที่บิดามารดาอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวดกวดขัน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุประมาณ 4 ปี จำนวน 67 คน พบว่า บิดามารดาที่อบรมเลี้ยงดูเด็กแบบประชาธิปไตย คือบิดามารดามีกิจกรรมร่วมกับเด็ก ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการตัดสินใจ อธิบายเหตุผลของการตั้งเกณฑ์ของครอบครัวตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก ทำให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น ชอบเป็นผู้นำ และมีแบบแผนในการทำงาน กล่าวแสดงออก ซึ่งหมายถึงการมีความสามารถทางสังคมสูงนั่นเอง ส่วนเด็กที่บิดามารดาเข้มงวดกวดขัน ใช้อำนาจ พบว่าเด็กชอบจะอยู่เงียบ ๆ เรียบร้อย มีความคิดริเริ่มในวงจำกัด

Hoffman (1970) พบว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันส่งผลกับเด็ก โดยบิดามารดาจะกระตุ้นให้เด็กคิดถึงผลการกระทำของตนที่จะเกิดแก่บิดามารดาหรือผู้อื่น และความรับผิดชอบของเด็กต่อสิ่งที่ตนกระทำลงไป ทำให้เด็กเพิ่มความสามารถในการมองเหตุการณ์จากแง่มุมของผู้อื่น และยังสามารถเพิ่มความสามารถในการเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นด้วย ช่วยส่งเสริมให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคม

ส่วน McCord, McCord, and Howard (1961) กล่าวว่า บิดามารดาที่มีการอบรมเลี้ยงดูโดยใช้การควบคุม ถ้ามักเกินไปจะทำให้เด็กมีพัฒนาการไปในทางลบ เช่นไม่ประสบความสำเร็จในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่น แต่ถ้าการควบคุมนั้นเป็นไปเพื่อมุ่งหวังให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะหรือเพื่อให้ทำกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จแล้ว การอบรมเลี้ยงดูโดยการควบคุมโดยก่อให้เกิดความกังวลและความรู้สึกผิดนี้จะมีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กในทางบวก โดยทำให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเอง (Hatfield, Ran, and Alpert, 1967) และทำให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย (Grinder, 1962)

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ละม้ายมาศ สรทัตต์ และ จรรยา สุวรรณทัต (2510) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กล่าวคือบิดามารดาพร้อมกันรับผิดชอบต่อเด็ก สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีโอกาสเสนอความคิดเห็น การตัดสินใจใด ๆ เกิดขึ้นจากความคิดเห็นชอบของสมาชิกในครอบครัว เป็นการเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ มีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมต่าง ๆ

ในครอบครัว สามารถใช้ความคิดริเริ่ม กล้าแสดงความคิดเห็น มีความเชื่อมั่นในตนเอง และพึ่งตนเองได้ เช่นเดียวกับการศึกษาของ ถวิล รักชลธี (2526) ได้ศึกษาพัฒนาการทางด้านนิสัยส่วนบุคคลและสังคมของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี จำนวน 90 คน พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือบิดามารดาให้ความรักความเอาใจใส่ต่อบุตร ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุตร ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก สนับสนุนให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง ชี้แจงเหตุผลและอธิบายให้เด็กเข้าใจถึงเหตุผลของการทำโทษหรือการยกย่องชมเชย เด็กจะมีพัฒนาการทางด้านนิสัยส่วนบุคคลและสังคมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน รวมทั้งการศึกษาของ วราภรณ์ รักวิจัย (2528) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาที่อุทิศตนให้กับบุตร ให้ความรักความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของบุตรจะทำให้เด็กมีลักษณะ เป็นคนเปิดเผยเป็นตัวของตัวเอง มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ มองโลกในแง่ดี สามารถปรับตัวได้ดี และกล้าแสดงออกช่วยเหลือตัวเองได้ดี ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นได้ดี

สมมติฐานข้อที่ 2 และ 3 ความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางสังคมแตกต่างกันตามเพศ โดยบิดามารดาที่มีความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูสูง เด็กชายจะมีความสามารถทางสังคมสูงกว่าเด็กหญิง บิดามารดาที่มีความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูต่ำ เด็กชายจะมีความสามารถทางสังคมต่ำกว่าเด็กหญิง

การวิจัยครั้งนี้ พบว่าความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางสังคมในเด็กชายและเด็กหญิงไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

Block (1983) กล่าวว่า บิดามารดาจะมีทัศนคติ ค่านิยม วิธีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันตามเพศของเด็กแต่ละคน โดยบิดามารดาจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการเน้นความเป็นตัวของตัวเอง (Independent) การประสบความสำเร็จ (Achieve) การแข่งขัน (Compete) การควบคุมความรู้สึก ความรับผิดชอบในเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง บิดามารดาจะทำโทษเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง โดยบิดาจะเข้มงวดต่อการแสดงความเป็นชายของ

เด็กชายมาก ส่วนเด็กหญิงบิดาจะกระตุ้นให้แสดงออกทางอารมณ์ และต้องการให้เป็นเด็กที่วุ่นวาย สอนง่าย บิดามารดาจะทำโทษเด็กหญิงน้อยกว่าเด็กชาย และจะให้ความอบอุ่น ดูแลใกล้ชิด มุ่งหวังให้เด็กหญิงแสดงพฤติกรรมของเพศหญิง บิดามารดาจะดูแลเด็กหญิงใกล้ชิดกว่าดูแลเด็กชาย สอดคล้องกับ Hoffman (1977) พบว่า บิดามารดามีความมุ่งหวังให้เด็กชายมีความเป็นตัวของตัวเอง มีการศึกษาสูง มีความทะเยอทะยาน มีอาชีพที่ดี ฉลาด มีจิตใจเข้มแข็ง ส่วนเด็กหญิง บิดามารดามุ่งหวังให้เป็นเด็กที่น่ารัก ใจดี ไม่เห็นแก่ตัว มีกิริยาดี มีครอบครัวที่ดี ส่วน Rheingold and Cook (1975) พบว่าส่วนใหญ่เด็กชายจะได้รับของเล่นมากกว่าเด็กหญิง โดยของเล่นของเด็กชายจะมีลักษณะที่ส่งเสริมการค้นคว้า การสำรวจ ความอยากรู้อยากเห็น เช่น การต่อบล็อก ส่วนของเล่นของเด็กหญิง มีลักษณะส่งเสริมการเล่นแบบ การใกล้ชิดกับผู้ปกครอง เช่น การเล่น ตุ๊กตา นอกจากนี้ Block (1983) กล่าวว่าบิดามารดาอบรมเลี้ยงดูเด็กชาย โดยส่งเสริมให้มีความอยากรู้อยากเห็น เป็นตัวของตัวเอง สำรวจสิ่งแวดล้อม ส่วนเด็กหญิงบิดามารดาอบรมเลี้ยงดูโดยเน้นให้เด็กหญิงอยู่ใกล้กับตน มีพฤติกรรมของเพศหญิง ให้ความสำคัญกับดูแลใกล้ชิด ส่งผลทำให้เด็กชายมีโอกาที่จะพัฒนาความสามารถทางสังคมมากกว่าเด็กหญิง โดยบิดามารดาที่มีความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูสูงจะพบว่ามีความสัมพันธ์กับความสามารถทางสังคมโดยเด็กชายจะมีความสามารถทางสังคมสูงกว่าเด็กหญิงเมื่ออายุ 4 ปี

แต่ก็มีงานวิจัยจำนวนมากที่สนับสนุนผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ที่ว่า ความสอดคล้องทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับความสามารถทางสังคม ในเด็กชายและในเด็กหญิงไม่แตกต่างกัน ได้แก่การศึกษาของ Maccoby and Jacklin (1976, cited by Lugo and Hershey, 1979) พบว่าจากการสังเกตและสัมภาษณ์บิดามารดา และเด็กก่อนวัยเรียนที่บ้าน ที่โรงเรียน และที่ห้องทดลองพบว่าบิดามารดาอบรมเลี้ยงดูเด็กชายและเด็กหญิงเหมือนกัน โดยบิดามารดาจะอบรมเด็กชายและเด็กหญิงในทางเดียวกัน ให้ความอบอุ่น การยอมรับ และการควบคุมเด็กชายและเด็กหญิงเท่าเทียมกัน ยกเว้นลักษณะการเล่นที่บิดายังคงเล่นกับเด็กชายรุนแรงกว่าเล่นกับเด็กหญิง และพบว่าเด็กชายมีความสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนไม่แตกต่างจากเด็กหญิง เช่นเดียวกับการศึกษาของ Baumrind (1979) พบว่า จากการสังเกตพบว่าเด็กชายบางคนจะแสดงพฤติกรรมบางอย่างของเพศหญิง เช่น แสดงความน่าทะนุถนอม

(Nurturant) และมีความเป็นมิตร (Friendly) โดยมารดาของเด็กชายเหล่านั้น จะตอบสนองต่อความปรารถนาของเด็กชายในบางเรื่องเท่านั้น ไม่ได้ตอบสนองความต้องการของเด็กชายทุกเรื่อง และจากการสังเกตพบว่า เด็กหญิงจะแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่เป็นลักษณะประจำเพศชายด้วย เช่น ความเป็นตัวของตัวเองและกล้าแสดงออก โดยบิดามารดาจะไม่ได้ให้ความอบอุ่นและดูแลเด็กใกล้ชิดมากจนเกินไป โดยต้องการให้เด็กหญิงมีพฤติกรรมที่แสดงความเป็นตัวของตัวเองสูง

Salome (1979) ได้ศึกษาความแตกต่างของบุคลิกสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กก่อนวัยเรียน ระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง โดยการสังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะเล่นกับเพื่อนจากเด็กอายุ 4-5 ปี เด็กชายจำนวน 15 คน และเด็กหญิงจำนวน 15 คน พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างเด็กชายและเด็กหญิงในวิธีการเข้ากลุ่มเพื่อน วิธีการรวมกับเด็กอื่นเป็นกลุ่ม การมีส่วนร่วมเล่นในกลุ่ม

จากการศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศนั้น Kohlberg (1966) พบว่าเด็กก่อนวัยเรียน สามารถทราบว่าเป็นเพศนั้นแบ่งออกเป็น 2 เพศ คือเพศหญิง กับเพศชาย แต่มีมโนทัศน์เกี่ยวกับเพศมีลักษณะเป็นรูปธรรม คือต้องอาศัยสิ่งต่าง ๆ เป็นตัวชี้แนะว่าเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย เช่น ลักษณะการแต่งตัว ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานของการมีบทบาทที่มีลักษณะเฉพาะแต่ละเพศ (Sex Role Stereotypes) จวบจนเมื่อเด็กอายุประมาณ 11 ปีขึ้นไป จึงจะพบที่มีความแตกต่างระหว่างบทบาททางเพศอย่างชัดเจน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือเด็กอายุ 4 ปี จึงมีความเป็นไปได้ที่การไม่สามารถแยกความแตกต่างของบทบาททางเพศ เป็นปัจจัยทำให้ไม่พบความแตกต่างระหว่างความสามารถทางสังคมของเด็กชายและเด็กหญิง

ในสังคมไทยปัจจุบัน ครอบครัวส่วนมากมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) ซึ่งได้แก่ ครอบครัวที่บิดามารดาและบุตรอาศัยอยู่ร่วมกันเท่านั้น หากเลี้ยงครอบครัวด้วยตนเอง ทั้งบิดาและมารดาส่วนใหญ่มิมีหน้าที่ต้องทำงานด้วยกันทั้งคู่ และบิดามารดา มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กก่อนวัยเรียนไม่แตกต่างกัน (บุญเยี่ยม ประกอบแสง, 2528) ทำให้บิดามารดาใช้เวลาใกล้ชิดกับบุตรเพศเดียวกับตนน้อยกว่าในอดีตที่ผ่านมา รวมทั้งค่านิยมในสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ต้องการให้เด็กหญิงมีความเป็นตัวของตัวเอง พึ่งพาตนเองได้ มีความสามารถทางสังคมสูงด้วย จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า บิดาและ

มารดาที่มีความสอดคล้องทางความคิดเห็น เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูไปทางด้านเดียวกันมากในเรื่องเกี่ยวกับ การเน้นการฝึกฝนตั้งแต่วัยเด็กเล็ก เปิดโอกาสให้หาประสบการณ์การสนับสนุนให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง การแนะนำอย่างมีเหตุผล ของบิดามารดาทำให้ไม่มีความแตกต่างด้านความสามารถทางสังคมระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พจนา ภิรมย์ประเมศ (2532) ที่พบว่าการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาทำให้พัฒนาการทางด้านนิสัยส่วนตัวและสังคม

ด้านการใช้กล้ามเนื้อ ความเข้าใจภาษาและการปรับตัวของเด็กชายและเด็กหญิงไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ จากการศึกษาของ พเยาว์ ทองเกตู (2536) ศึกษาเรนัทสน์เกี่ยวกับ มิตรภาพของเด็กปฐมวัยและวัยประถมศึกษาโดยการสัมภาษณ์ และให้เด็กเลือกภาพที่แสดงถึงความ เป็นเพื่อนจากภาพที่กำหนดให้ พบว่าไม่มีความแตกต่างของคะแนนเรนัทสน์ เกี่ยวกับมิตรภาพในทุก ๆ ลักษณะระหว่างเด็กหญิงและเด็กชาย สรุปว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศในการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันในเด็กอายุ 4 ปี